

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 28 kwietnia 2010 r.

R/10/003
4110-01-01/2010

**Pan
Antoni Rzeźnik
Nadleśniczy
Nadleśnictwa Tomaszów
w Tomaszowie Lubelskim**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Nadleśnictwie Tomaszów, zwanym dalej „Nadleśnictwem”, kontrolę prowadzenia gospodarki leśnej oraz gospodarowania mieniem Skarbu Państwa w latach 2008 – 2009.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Nadleśniczemu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia kontrolowaną działalność pomimo stwierdzonych nieprawidłowości polegających na:

- bezpodstawnym udzieleniu rabatu cenowego na drewno zakupione w drodze licytacji z wykorzystaniem aplikacji „e-drewno”,
- nieujęciu w księgach rachunkowych naliczonych w 2009 r. kar umownych za nieodebranie drewna w ilości wynikającej z umów sprzedaży,
- opóźnieniu w zawarciu odrębnych umów o korzystanie z samochodów prywatnych do celów służbowych, których zakup został częściowo sfinansowany ze środków obrotowych Nadleśnictwa.

1. Nadleśnictwo, wg stanu na koniec 2009 r. zarządzało nieruchomościami o powierzchni 18 522 ha, z czego 17 856 ha stanowiły lasy, a 667 ha grunty nieleśne.

W prowadzonej ewidencji ilościowo – wartościowej ujęto jedynie 1,17 ha, tj. szkółkę leśną Grodysławice (1 ha) oraz 0,17 ha łąki, o wartości (łącznie) 1 052 zł. Nie ustalono wartości pozostałych lasów i gruntów nieleśnych.

2. Kontrola wykazała, że w jednym przypadku bezpodstawnie udzielono rabatu cenowego na zakupione w 2008 r. 100 m³ drewna Bk W0 (umowa EB-10-3 po licytacji z wykorzystaniem aplikacji „e-drewno”), co skutkowało zaniżeniem należności za zakupione drewno o 895 zł.

Stwierdzono, że kontrahentom, którzy w 2009 r. nie wywiązali się z postanowień umów sprzedaży drewna prawidłowo naliczono kary umowne, jednak należności z tego tytułu w kwocie 11 259,70 zł nie ujęto w księgach rachunkowych, czym naruszono art. 6 ust. 1 i art. 20 ust. 1 przywołanej wcześniej ustawy o rachunkowości.

3. Kontrola wybranej próby (ośmiu) udzielonych pracownikom Nadleśnictwa pożyczek na zakup samochodów, o łącznej wartości 183 500 zł wykazała, że zostały one udzielone w prawidłowej wysokości i po uzyskaniu wymaganych poręczeń. Pożyczkobiorcy przedkładali dokumenty zakupu samochodu oraz dowody ubezpieczenia z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej na rzecz pożyczkodawcy. W czterech przypadkach (dotyczy to pożyczkobiorców o inicjałach G.D., M.Z., A.D., F.J.) umowy o korzystanie z samochodu prywatnego zawarte zostały z opóźnieniem tj. po 9, 14, 22 oraz 41 miesiącach od daty ich nabycia. Było to niezgodne z postanowieniami punktu 2 umów pożyczek, w których strony zobowiązywały się do zawarcia odrębnej umowy o korzystanie z samochodu prywatnego do celów służbowych.

4. Pozytywnie oceniono wykonanie zadań z zakresu gospodarki leśnej, określonych w planie urządzenia lasu („PUL”) na lata 2000 – 2009. W okresie tym zrealizowano zaplanowane cele hodowlane, a etat cięć wykonano w 99,9 %. W latach 2008 – 2009 plan pozyskania i sprzedaży drewna wykonano odpowiednio na poziomie 98 – 100 % (zadania związane z pozyskaniem i zrywką drewna) i 98 – 99 % (sprzedaż drewna). Zadania określone w rocznych planach finansowo – gospodarczych wykonano na poziomie ok. 100 % w 2008 r. oraz 35-100 % w 2009 r. Niepełna realizacja części zadań w 2009 r. wynikała z braku konieczności ich przeprowadzenia w planowanym zakresie (np. ograniczenie populacji szkodliwych owadów) lub względów hodowlano – ekonomicznych i nie miała wpływu na prowadzenie gospodarki leśnej na podstawie PUL.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

5. Gospodarkę łowiecką prowadzono w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletni łowiecki plan hodowlany. W kontrolowanym okresie nie przekroczono limitu pozyskania zwierzyny grubej określonego w planach łowieckich. W utworzonym ośrodku hodowli zwierzyny „Pańków” realizowano zadania określone w art. 28 ust.2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie², w szczególności zapewniono prawidłowe zagospodarowanie łowisk i hodowlę rodzimych gatunków zwierząt łownych w celu ich zasiedlania, utrzymywano w należyтым stanie urządzenia służące dokarmianiu zwierzyny i urządzenia służące organizacji polowań, prowadzono szkolenia z zakresu łowiectwa, zapewniono prowadzenie badań naukowych.

6. Działalność Nadleśnictwa w 2008 r. zamknęła się dodatnim wynikiem finansowym (423,9 tys. zł), a rok 2009 zakończył się stratą (76 tys. zł). Wpływ na to miał spadek uzyskanych przychodów ze sprzedaży drewna (z 10 675 tys. zł w 2008 r. do 9 027 tys. zł w 2009 r., tj. o 15,5 %) przy równoczesnym wzroście (o ok. 6 %) kosztów uzyskania tych przychodów.

Działalność związana z gospodarką leśną (podstawowa, uboczna i dodatkowa) w 2009 r. przyniosła mniejszy o 8 % zysk w porównaniu z rokiem 2008 r. Nadleśnictwo prowadziło też działalność dodatkową, nie związaną z gospodarką leśną, z której przychody ogółem przewyższały poniesione na jej prowadzenie koszty.

Zysk za 2008 r. został podzielony zgodnie z postanowieniami § 19 przywołanego wcześniej rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe.

Na koniec 2009 r. należności krótkoterminowe wyniosły 537,10 tys. zł i były niższe o ok. 8 % niż na koniec 2008 r. Kontrola wybranej próby (328,49 tys. zł należności) wykazała, że zostały one uregulowane terminowo.

Zobowiązania Nadleśnictwa na koniec 2009 r. wyniosły 1 206,8 tys. zł i były niższe o 26 % od zobowiązań na koniec 2008 r. Były to zobowiązania niewymagalne krótkoterminowe, które zostały rozliczone terminowo.

Otrzymane środki finansowe z budżetu państwa w wysokości 40,70 tys. zł zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Przeciętne zatrudnienie w okresie objętym kontrolą wyniosło 59 pracowników, w tym 40 osób to pracownicy Służby Leśnej. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2009 r. wyniosło 4 604 zł i było niższe o 154 zł (3 %) w stosunku do roku poprzedniego.

² Dz. U. z 2005 r., Nr 127, poz. 1066 ze zm.

7. W Nadleśnictwie prowadzono aktualne wykazy budynków mieszkalnych, w których znajdowało się 36 lokali. Zapewniono pełne wykorzystanie posiadanych zasobów mieszkaniowych, a prowadzona ewidencja księgową pozwalała na ustalenie kosztów utrzymania zarządzanych nieruchomości. Udostępniono bezpłatnie osobom uprawnionym 20 lokali mieszkalnych, zobowiązując pracowników do ponoszenia kosztów miesięcznych opłat eksploatacyjnych oraz bieżących napraw i konserwacji. W 11 przypadkach przekazano pracownikom lokale mieszkalne o powierzchni, która przekraczała maksymalne normy powierzchni użytkowej, określone w § 4 ust.1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 marca 2007 r. w sprawie określenia stanowisk w Służbie Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie albo równoważnik pieniężny, oraz sposobu i trybu przyznawania i zwalniania tych mieszkań, a także ustalania i wypłaty równoważnika pieniężnego³. Maksymalna powierzchnia użytkowa bezpłatnego mieszkania, która była uzależniona od liczby członków rodziny, została przekroczona od 23 m² do 84 m². Zachowane zostały natomiast postanowienia Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy⁴, podpisanego przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, które pracownikom Służby Leśnej przyznawały prawo bezpłatnego użytkowania zagrody leśnej w całości bez względu na liczbę członków rodziny.

8. Pod eksploatację kopalni (piasku) na koniec 2009 r. było wydzierżawionych 23,9 ha. W kontrolowanym okresie oddano w dzierżawę (w drodze zmian wcześniej zawartych umów) – za zgodą Dyrektora RDLP w Lublinie oraz po uzyskaniu przez przedsiębiorców zezwolenia na czasowe wyłączenie tych gruntów z produkcji leśnej - grunty o powierzchni 5,6 ha. Kontrola wykazała, że w umowach dzierżawy, wbrew wytycznym Dyrektora RDLP w Lublinie, nie zamieszczono klauzuli dopuszczającej natychmiastowe ich rozwiązanie w przypadku zgłoszenia roszczeń restrykcyjnych.

Należny Nadleśnictwu czynsz dzierżawny wyliczano zgodnie z postanowieniami umów. Wysokość czynszu była zróżnicowana dla poszczególnych przedsiębiorców i wahała się od 5% do 10% wartości każdej tony sprzedanej kopaliny. Po wejściu w życie zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 77⁵, Nadleśnictwo podjęło działania w celu dokonania zmian zasad ustalania wysokości czynszu w

³ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14.03.2007 r. w sprawie określenia stanowisk w Służbie Leśnej... (Dz.U. nr 58, poz. 398)

⁴ § 21 protokołu dodatkowego nr 14 z dnia 24 października 2007 r. do Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników PGL LP

dwóch spośród trzech zawartych umów, dla których sposób obliczenia stawek czynszu określony w zarządzeniu był korzystniejszy.

Przychody z czynszów za dzierżawę gruntów pod kopalnie piasku za lata 2008-2009 wyniosły ogółem 342 907 zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- ujęcie w księgach rachunkowych należności z tytułu kar umownych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Nadleśniczego w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, albo o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁵ Zarządzenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 77 z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych kształtowania stawek czynszu za dzierżawę na potrzeby eksploatacji kopalni.

